

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2005-2006

29 juni 2006

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

– van mevrouw **Marijke Dillen** –

betreffende het toekennen van een volwaardig statuut van werknemer aan de onthaalouder

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

In het kader van een harmonieuze combinatie van gezin en arbeid, is kinderopvang een belangrijke basisvoorziening. De onthaalouder speelt daarbij een belangrijke rol en moet dan ook de waardering krijgen die zij of hij verdient. Een onthaalouder heeft een volwaardige arbeidsopdracht, met alle kenmerken van de arbeidsopdracht van een werknemer. Dat moet worden vertaald in een gelijkschakeling met andere professionele activiteiten.

Het debat over het statuut van de onthaalouder sleept al jaren aan, zowel op de verschillende politieke niveaus als in de rechtspraak en de rechtsleer. Gedurende jaren hadden onthaalouders een nepstatuut en werden ze de facto beschouwd als vrijwilligers, die wel een onkostenvergoeding ontvingen, maar niet konden terugvallen op de bescherming van het arbeidsrecht of het socialezekerheidsrecht.

In 2002 is er, na lange discussies, een verbetering aangebracht aan het toenmalige statuut. De onthaalouder heeft een statuut sui generis gekregen, waarbij een bepaald sociaal vangnet werd geboden, onder meer bij ziekte en invaliditeit. Dat betekent evenwel niet dat aan de onthaalouder een volwaardig statuut werd toegekend. In het statuut sui generis kan de onthaalouder niet genieten van de volledige bescherming van het arbeidsrecht en van het socialezekerheidsrecht.

In zijn advies van 12 juni 2002 naar aanleiding van de wijziging in het statuut van de onthaalouder, had de Nationale Arbeidsraad uitdrukkelijk gesteld dat: “de onthaalouders zich in een preciaire situatie bevinden en het door de federale regering voorgedragen voorstel met betrekking tot het sociale statuut van de onthaalouder kan slechts een eerste sociaal vangnet bieden en kan alleen worden aanvaard onder de uitdrukkelijke voorwaarde dat het gaat om een overgangsmaatregel die getuigt van het feit dat de nood aan voldoende kinderopvang als een essentiële maatschappelijke dienstverlening ernstig wordt genomen en op voorwaarde dat de kosten ervan volledig gedekt worden door een passend financieringssysteem. De motivatie dat het maximaal kan en mag gaan om een overgangsmaatregel ligt in het feit dat de huidige voorstellen nog steeds in gebreke blijven klaarheid te scheppen wat het arbeidsrechtelijk statuut betreft”.

Er werd toen ondubbelzinnig gesteld dat een volwaardig werknemersstatuut uiterlijk medio 2004 moest uitgewerkt zijn.

In de rechtsleer wordt al lang duidelijk gesteld dat de onthaalouder een werknemer is. Specialisten arbeidsrecht hebben in het verleden herhaaldelijk gewaarschuwd voor de bestaande onwettigheid. Zo heeft professor Blanpain, een gezaghebbend arbeidsrecht deskundige, duidelijk gesteld dat de onthaalouder de facto een werknemer is en moet kunnen genieten van de bescherming van het arbeidsrecht en van de sociale zekerheid. “Dat de betrokken federale minister, de Vlaamse minister van Welzijn en de RSZ die onwettelijke en strafbare toestand dulden en meteen massaal sociale en fiscale fraude in de hand werken, is onvoorstelbaar”, stelde hij.

Maar ook de rechtspraak is ter zake duidelijk. In onze rechtspraak bestaat al verschillende jaren de tendens om aan de onthaalouder een volwaardig statuut toe te kennen. In verschillende vonnissen en arresten hebben arbeidsrechtbanken en arbeidshoven beslist dat de onthaalouder wel degelijk een werknemer is.

Een belangrijke mijlpaal is het arrest van het Hof van Cassatie van 20 maart 2006. In dat arrest bevestigt het hoogste rechtscollege van ons land dat de onthaalouder een werknemer is. Het arrest beklemtoont dat het bestaan van een band van ondergeschiktheid niet vereist dat ook daadwerkelijk leiding en toezicht wordt gegeven, maar dat het volstaat dat de werkgever gezag kan uitoefenen wanneer hij dat zou wensen te doen. Daarenboven sluit een zekere vrijheid bij het verrichten van arbeid het bestaan van een arbeidsovereenkomst niet uit. Het Hof van Cassatie heeft vastgesteld dat de vrijheid van handelen van de onthaalouder verregaand beperkt was.

Het arrest van het Hof van Cassatie betekent dat de onthaalouder moet kunnen genieten van de volwaardige bescherming van het socialezekerheidsrecht én van het arbeidsrecht. De uitspraak is een belangrijk precedent.

De Nationale Arbeidsraad heeft nu een nieuw advies geformuleerd. In dat advies wordt de inhoud van het arrest van het Hof van Cassatie (gedeeltelijk) bevestigd. In het advies wordt gesteld dat de onthaalouder recht moet hebben op alle socialezekerheidsvoordelen van werknemers. Het advies beperkt zich tot het toekennen van een statuut, waarbij de onthaalouder kan genieten van de bescherming van het sociale-

zekerheidsrecht. Het advies komt nog niet volledig tegemoet aan de duidelijke uitspraken van een aantal arbeidsrechtbanken en arbeidshoven, die bevestigd zijn in een belangrijke principebeslissing van het Hof van Cassatie van 20 maart 2006, en die duidelijk stellen dat de onthaalouder ook arbeidsrechtelijk als een werknemer moet worden beschouwd. Maar met het nieuwe advies is wel een belangrijke stap gezet om aan de onthaalouder het volwaardige statuut van werknemer toe te kennen.

Omdat het ontbreken van een volwaardig statuut een flagrante wetsovertreding is, moet de federale regering – bevoegd voor het uitwerken van het statuut – bij hoogdringendheid de nodige stappen zetten om de toestand van de onthaalouder wettelijk te reguleren en een volwaardig statuut uit te werken.

Marijke DILLEN

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het Vlaams Parlement,

– gelet op:

- 1° het advies van de Nationale Arbeidsraad van 12 juni 2002;
- 2° het arrest van het Hof van Cassatie van 20 maart 2006;
- 3° het advies van de Nationale Arbeidsraad van 3 mei 2006;

– overwegende dat:

- 1° kinderopvang een basisvoorziening is waarbij de onthaalouder een belangrijke rol speelt en de waardering moet krijgen die zij of hij verdient;
- 2° het debat over het statuut van de onthaalouder zowel op politiek niveau als in de rechtspraak en de rechtsleer al geruime tijd aansleept, zonder definitieve oplossingen;
- 3° de onthaalouder vandaag een statuut sui generis heeft, waarbij een sociaal vangnet wordt geboden, zonder dat de onthaalouder kan genieten van de volledige bescherming van het arbeidsrecht en het socialezekerheidsrecht;
- 4° de Nationale Arbeidsraad in een nieuw advies de overheden aanbeveelt aan de onthaalouder de volledige socialezekerheidsrechten toe te kennen;
- 5° het Hof van Cassatie in een arrest van 20 maart 2006 uitdrukkelijk heeft bevestigd dat de onthaalouder een werknemer is;
- 6° aan de onthaalouder bijgevolg het volwaardige statuut van werknemer moet worden toegekend, met de volledige bescherming van de sociale zekerheid én van het arbeidsrecht;

– vraagt de Vlaamse Regering:

- 1° er bij de federale regering op aan te dringen onmiddellijk de nodige stappen te zetten om een volwaardig statuut uit te werken dat de

onthaalouder een volledige bescherming biedt overeenkomstig het arbeidsrecht en het socialezekerheidsrecht;

- 2° de nodige budgettaire middelen vrij te maken om dat statuut te financieren.

Marijke DILLEN
